

UGIFTE MØDRE

ELSE ØYEN

UNIVERSITETSFORLAGET

U-BØKENE

POPULÆRVITENSKAPELIGE BILLIGBØKER

NORGES HISTORIE

1. Andreas Holmsen
Fra de eldste tider til eneveldets
innførelse i 1660, kr. 13,—, ill.
 2. Magnus Jensen
Under eneveldet 1660—1814,
kr. 6,90, illustrert
 3. Unionstiden 1814—1905, kr. 8,90,
illustrert
 4. Fra 1905 til våre dager, kr. 11,—, ill.
 5. GRUNNLOVEN VÅR
Utgave for selvstudium ved
Tønnes Andenæs kr. 6,85, illustrert
Arne Næss
- ## FILOSOFIENS HISTORIE
6. Bind 1: Fra oldtid til renesanse,
kr. 9,95
 7. Bind 2: Fra renessansen til vår
egen tid, kr. 9,95
- Jeremi Wasiutyński
- ## UNIVERSET — SKAPELSE OG UTVIKLING
- Fra urkjernens sprengning til
månens erobring, kr. 15,90,
45 planşjer, 2. rev. opplag
9. Arne Næss
GANDHI OG ATOMALDEREN
kr. 6,90
 10. Arvid S. Kapelrud
FRA ISRAELS PROFETER TIL DE
VISE MENN kr. 5,85
 11. Frede Castberg
JURIDISKE STRIDSSPØRSMÅL I
NORGES POLITISKE HISTORIE
kr. 5,85
 12. Paul-Henri Spaak
HVORFOR NATO? Utsolgt
 13. Viggo Brun
REGNEKUNSTEN I DET
GAMLE NORGE
Fra Arilds tid til Abel.
Utsolgt

14. Knut Langfeldt
MOSKVATESENE I NORSK
POLITIKK kr. 7,90, illustrert
15. Leo Eitinger og Nils Retterstøl
HVORDAN OPPSTÅR
NEVROSER? 2. utg. Kommer
16. Kristian Bloch
KONGENS RÅD
Regjeringsarbeidet i Norge,
kr. 7,90, illustrert
17. Ull Hafsten
OSLO-TRAKTEN GJENNOM
10 000 ÅR
Myrer og tjern forteller, kr. 5,90,
illustrert
18. Ernst Sinding
DEN DOKKEMELIGE
KOMEDIE
En innføring i Dantes «Divina
Commedia», kr. 6,90
19. INDIA
Kultur og samfunn. Red. av Tor
Fr. Rasmussen, kr. 9,95, illustrert
20. Magnus Berg
LAKS OG LAKSEFISKE kr. 5,10,
illustrert
21. Rolf Vige
KNUT HAMSUNS «PAN» kr. 6,15
22. Ragnar Rommetveit
EGO I MODERNE PSYKOLOGI
kr. 9,75
23. Nils Ørvik
NORSK SIKKERHETSPOLITIKK
1920—1939 kr. 6,15
24. Thomas Chr. Wyller
FRIGJØRINGSPOLITIKK
Regjeringsskiftet sommeren 1945,
kr. 9,70
25. Jens Arup Seip
FRA EMBEDSMANNSSTAT TIL
ETTPARTISTAT OG ANDRE
ESSAYS kr. 8,70

Oversikten fortsettes på tredje omslagsside.

UGIFTE MØDRE

EN BOK

ELSE ØYEN

UGIFTE
MØDRE

*En sosiologisk
undersøkelse*

UNIVERSITETSFORLAGET

© Universitetsforlaget 1966

Trykk: Thronson & Co

Forord

I begynnelsen av 1962 ble det på initiativ av Det kgl. departement for familie- og forbrukersaker satt i verk en sosiologisk undersøkelse av den ugifte mors stilling i det norske samfunn. Hensikten med undersøkelsen, som undertegnede fikk ansvaret for, var å samle en del faktiske opplysninger om den ugifte mor, samt å prøve å se hennes situasjon som en del av en større sosial sammenheng.

Det var mange som bidro til at dette arbeid kunne bli gjennomført. Først og fremst vil jeg få takke Departementet for familie- og forbrukersaker, Norges almenvitenskapelige forskningsråd og Oslo kommune for økonomisk støtte. Dernest vil jeg gjerne få takke Institutt for Samfunnsforskning ved direktør Erik Rinde for arbeidsplass og et godt og givende miljø. En rekke av medarbeiderne ved dette institutt har gitt verdifulle råd og veiledning gjennom arbeidet med prosjektet, og flere har kritisk gjennomlest hele manuskriptet eller deler av det. Særlig vil jeg takke direktør Sverre Brun-Gulbrandsen, professor Torstein Eckhoff og forskningsleder Harriet Holter. En helt spesiell takk går til kontorsjef, mag. art. Dagfinn Ås som gjennom hele arbeidet har vært til stor hjelp med så vel tekniske som faglige råd.

Under datainnsamlingen hadde jeg uvurderlig hjelp fra overlege Eyvind Ek, Oslo helseråd, fra kontorsjef E. Øye, Oslo trygdekasse, fra bidragsfogd Arne Brettum i Oslo kommune, og fra mange andre rundt omkring i Oslo folkeregister, Oslo ligningsvesen og i Oslo statistiske kontor. Dessuten gjorde intervjuerne en meget fin innsats.

Den største takken må dog rettes til de mange ugifte mødre som kom meg i møte da jeg ba om deres hjelp til undersøkelsen.

Else Øyen.

INNHOOLD

Innledning	9
Fødsler utenfor ekteskap ifølge oppgaver fra offisielle kilder	14
Antallet av utenomekteskapelige fødsler 14 – Et tilbakeblikk 16 – Aldersfordelinger og reproduksjonsrater i og utenfor ekteskap 20 – Noen regionale forskjeller 24 – Oslo sammenlignet med resten av landet 24 – Sammendrag 27	
Fødsler utenfor ekteskap belyst gjennom data fra Bidragsfogden i Oslo	29
Bidragsfogden som institusjon 29 – Hvem mødrene var 31 – Hvem fedrene var 36 – Homogami eller heterogami 39 – Ytterligere opplysninger om de ugifte foreldre 43 – Sammendrag 46	
Antallet og fordelingen av ugifte mødre	48
Antallet av ugifte mødre 48 – Aldersfordeling, barnetall, geografisk fordeling og yrke 51 – Sammendrag 56	
En oppfølging av en årgang ugifte mødre over en 10-års periode	58
Analyse og beskrivelse 58 – Sammendrag 71	
Intervju-undersøkelsen, utvalg og metoder	73
Grunnlaget for utvalget 73 – Vurdering av utvalget 76 – Før-gifte, enslige mødre som kontrollgruppe 78 – Intervjusituasjonen 80 – Sammendrag 80	

Den ugifte mor og hennes sosiale omgivelser	82
Forholdet til foreldrene 82 – Forholdet til na- boene 86 – Tidligere og nye venner 88 – Den ugifte mors egen oppfatning av samfunnets hold- ning 89 – Sammendrag 90	
Den ugifte mor og barnets far	94
Akseptbarheten av forholdet 94 – Forholdet til barnets far 99 – Den ugifte fars rettslige og sosiale stilling 103 – Sammendrag 106	
Den ugifte mor og barnet	109
Tiden før fødselen 109 – Tiden etter fødselen 112 – Pass og stell av barnet 114 – Sammendrag 116	
Den ugifte mors sosiale bakgrunn	118
Yrke 118 – Utdanning 120 – Økonomi 124 – Boligforhold 127 – Problemer og ønsker 131 – Sammendrag 134	
Seleksjonsprosessen	138
Fremstilling av seleksjonsprosessen 138 – Nor- mene for ugifte kvinners seksuelle atferd 139 – Ekteskap som selektiv faktor 142 – Abort som selektiv faktor 144 – Fødsler utenfor ekteskap 148 – Adopsjon som selektiv faktor 149 – Ugifte mødre 150 – Sammendrag 151	
Den ugifte mor og samfunnet	153
Hvem er det som blir ugift mor 153 – Den ugifte mor og fremtiden 159 – Ugifte mødre som sosialt problem 164	
Noter	166
Register	179